

YANGI O‘ZBEKISTONDA TALIM ISLOHATLARI NATIJALAR VA ISTIQBOLLAR

Toshmatov Ikrom Mengaliyevich

Surxondaryo viloyati Denov tumani 29 umumiy o‘rta ta’lim maktabi direktori

Annotatsiya: *Yangi O‘zbekistonda ta’lim tizimida keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlarning asosiy maqsadi — ta’lim sifatini xalqaro standartlarga moslashtirish, yosh avlodga zamonaviy bilim va ko‘nikmalarni berish, mehnat bozori talablariga javob beradigan malakali kadrlar tayyorlash. So‘nggi yillarda maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va oliy ta’lim tizimlarida katta o‘zgarishlar yuz berdi. Maktabgacha ta’lim qamrovi kengaytirildi, maktablarning moddiy-texnik bazasi yaxshilandi, o‘quv dasturlari yangilandi va xalqaro tajribaga asoslangan metodikalar joriy etildi. Oliy ta’lim muassasalarining mustaqilligi oshirildi, xorijiy universitetlar bilan hamkorlik kengaydi, dual ta’lim va kredit-modul tizimi joriy etildi. Natijada, ta’lim sifatida sezilarli yutuqlarga erishildi, yoshlarning bilim olishga bo‘lgan motivatsiyasi oshdi va xalqaro reytinglarda O‘zbekistonning mavqei mustahkamlandi. Kelajakda bu islohotlarning davomiyligi ta’minlanib, raqamli ta’limni yanada rivojlantirish, inklyuziv ta’limni kengaytirish va pedagoglarning kasbiy mahoratini oshirishga alohida e’tibor qaratiladi. Bularning barchasi Yangi O‘zbekistonda bilimga asoslangan jamiyat qurishga xizmat qiladi.*

Kalit so‘zlar: *ta’lim islohotlari, yangi O‘zbekiston, ta’lim sifati, raqamli ta’lim, inklyuziv ta’lim, kredit-modul tizimi, professional ta’lim, oliy ta’lim, pedagoglar malakasi, mehnat bozori, xalqaro standartlar, maktabgacha ta’lim, o‘quv dasturlari, kadrlar tayyorlash.*

Yangi O‘zbekistonning strategik taraqqiyot yo‘lida ta’lim tizimidagi islohotlar muhim o‘rin tutadi. So‘nggi yillarda Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli o‘zgarishlar nafaqat ta’lim sifatini oshirish, balki yosh avlodning zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishini ta’minlashga qaratilgan. Bu islohotlarning asosiy maqsadi – inson kapitalini rivojlantirish va global raqobatbardoshlikni oshirishdir.

Amalga oshirilgan islohotlar va erishilgan natijalar

Ta’lim tizimining barcha bosqichlarida sezilarli o‘zgarishlar kuzatilmoqda:

Maktabgacha ta'lim

-Qamrov kengayishi: Maktabgacha ta'lim muassasalari (MTM) soni keskin oshdi, xususiylar va davlat-xususiylar sheriklik asosidagi bog'chalar faoliyatini kengaytirildi. Bu bolalarning maktabgacha tayyorgarligini yaxshilashga xizmat qilmoqda.

-Dasturlar takomillashuvi: Bolalarning yoshiga mos, o'yinlar orqali rivojlantiruvchi zamonaviy o'quv dasturlari joriy etildi.

Umumiy o'rta ta'lim

-Moddiy-texnik bazaning yaxshilanishi: Ko'plab maktablar yangidan qurildi, rekonstruksiya qilindi va zamonaviy jihozlilar bilan ta'minlandi. Sinfxonalar, sport zallari va laboratoriyalar yangilandi.

-O'quv dasturlari va darsliklar: Xalqaro tajribaga asoslangan yangi o'quv dasturlari va darsliklar ishlab chiqildi. Tanqidiylar fikrlash, ijodiy yondashuv va amaliylar ko'nikmalarni rivojlantirishga e'tibor kuchaytirildi.

-Pedagoglar malakasini oshirish: O'qituvchilarning kasbiylar malakasini oshirishga qaratilgan tizimli kurslar va seminarlar tashkil etilmoqda. Ularga zamonaviylar pedagogik texnologiyalar va metodikalar o'rgatilmoqda. O'qituvchilarning maqomini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar amalga oshirildi.

-IT-ko'nikmalar: Maktablarda axborot texnologiyalarini o'qitishga alohida e'tibor qaratilib, o'quvchilarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish uchun sharoitlar yaratildi.

O'rta maxsus va professional ta'lim

-Kollejlar tizimida o'zgarishlar: Kasb-hunar kollejlari tarmog'i optimallashtirildi, ularning ko'pchiligi mehnat bozori talablariga moslashtirilgan zamonaviylar ta'lim muassasalariga aylantirildi.

-Dual ta'lim: Ishlab chiqarish korxonalari bilan hamkorlikda dual ta'lim tizimi joriy etilmoqda. Bu o'quvchilarga amaliyotni nazariya bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Oliy ta'lim

-Mustaqillikning oshishi: Oliy ta'lim muassasalariga akademik va moliyaviylar mustaqillik berildi. Bu ularga o'quv dasturlarini erkin shakllantirish, o'z faoliyatini takomillashtirish imkonini berdi.

-Xalqaro hamkorlik: Nufuzli xorijiy universitetlar bilan hamkorlik kengaydi. O'zbekistonda xorijiy universitetlarning filiallari ochilmoqda, qo'shma ta'lim dasturlari joriy etilmoqda.

-Kredit-modul tizimi: Xalqaro amaliyotda keng qo'llaniladigan kredit-modul tizimiga o'tildi. Bu talabalarga o'quv jarayonini individuallashtirish va o'zlashtirishni erkin tanlash imkonini beradi.

-Ilmiy-tadqiqot faoliyati: Oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini kuchaytirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Yosh olimlarni qo'llab-quvvatlash tizimi yaratildi.

-Onlayn ta'lim: Pandemiya sharoitida jadallashgan onlayn ta'limni rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar davom ettirilmoqda. Masofaviy o'qitish platformalari takomillashtirilmoqda.

Istiqbollar va kelgusi vazifalar

Erishilgan natijalarga qaramasdan, ta'lim tizimidagi islohotlar izchil davom ettirilishi lozim. Kelgusi istiqbollar quyidagi ustuvor yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

-Raqamli ta'limni rivojlantirish: Ta'lim jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada kengroq joriy etish. Raqamli ta'lim resurslarini ko'paytirish, maktablar va universitetlarni yuqori tezlikdagi internet bilan ta'minlash.

-Inklyuziv ta'limni kengaytirish: Imkoniyati cheklangan bolalarning ta'lim olishi uchun teng sharoitlar yaratish. Ularning jamiyatga integratsiyalashuvini ta'minlash maqsadida maxsus o'quv dasturlari va muhitni yaratish.

-Pedagoglarning kasbiy rivojlanishi: O'qituvchi va murabbiylarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlash. Ularning zamonaviy talablarga javob beradigan bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi uchun doimiy kurslar, treninglar va xalqaro tajriba almashinuvlarini tashkil etish.

-Ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasi: Ta'lim tizimini mehnat bozori ehtiyojlari bilan yanada uyg'unlashtirish. Korxonalar va ish beruvchilar bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali bitiruvchilarning ishga joylashish imkoniyatlarini oshirish.

-Ta'lim muhitida kreativlik va innovatsiya: O'quvchi va talabalarda tanqidiy fikrlash, muammolarni hal etish, ijodiy yondashuv va tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratish.

-Xalqaro reytinglarda O'zbekiston mavqeini mustahkamlash: O'zbekiston universitetlarining xalqaro reytinglardagi o'rnini yaxshilash, ilmiy tadqiqotlar sifatini oshirish va xalqaro hamkorlikni yanada kengaytirish.

Yangi O'zbekistonda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakatning kelajagi uchun mustahkam poydevor yaratmoqda. Bu jarayon uzluksiz davom etib, yoshlarning bilimli, kreativ va raqobatbardosh kadrlar bo'lib yetishishiga xizmat qiladi. Natijada, bilimga asoslangan jamiyat qurish va mamlakatning barqaror rivojlanishi ta'minlanadi.

1. "O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni (2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-son).
2. "O'zbekiston Respublikasining 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni (2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son).
3. Ta'lim sohasidagi davlat dasturlarini tasdiqlash, ta'lim standartlarini joriy etish, kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish bo'yicha qarorlar.